

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ เจตคติ กับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคเอดส์ของเจ้าหน้าที่สถานเอนามัยในจังหวัดขอนแก่น โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้คือ

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่สถานเอนามัย สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น จำนวน 659 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ ได้จำนวน 251 คน เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะการกระจาย ผู้วิจัยได้แบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างออกตามจำนวนประชากรแต่ละอำเภอ ปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 1 สำหรับการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอนั้น ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากแบบไม่ใส่คืน (Simple Random Sampling)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกรายอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1.	อำเภอเมือง	77	29
2.	อำเภอบ้านไผ่	57	22
3.	อำเภอพล	38	14
4.	อำเภอน้ำพอง	42	16
5.	อำเภอชุมแพ	42	16
6.	อำเภอภูเวียง	39	15
7.	อำเภอมัญจาคีรี	28	11
8.	อำเภอหนองเรือ	40	15
9.	อำเภอกระนวน	30	11
10.	อำเภอหนองสองห้อง	36	14
11.	อำเภอชนบท	26	10
12.	อำเภอสีชมพู	33	13
13.	อำเภอเวียงชัย	15	6
14.	อำเภออุบลรัตน์	15	6
15.	อำเภอบ้านฝาง	18	7
16.	อำเภอพระยืน	12	5
17.	อำเภอเวียงใหญ่	16	6
18.	อำเภอเปือยน้อย	9	3
19.	อำเภอเขาสนกวาง	14	5
20.	อำเภอภูผาม่าน	15	6
21.	กิ่ง อำเภอชำสูง	14	5
22.	กิ่ง อำเภอโคกโพธิ์ไชย	13	5
23.	กิ่ง อำเภอหนองนาคำ	13	5
24.	กิ่ง อำเภอบ้านแฮด	17	6
	รวม	659	251

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง ประกอบด้วย 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายการ ตำแหน่ง เงินเดือน และจำนวนผู้ร่วมงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของเจ้าหน้าที่สถานีนามัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ (Health Believe Model) ของโรเซนสต็อก ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

- 1) การรับรู้ถึงโอกาสเสี่ยง (Percieved Susceptibility)
- 2) การรับรู้ถึงความรุนแรงของโรค (Percieved Severity)
- 3) การรับรู้ถึงประโยชน์ของการปฏิบัติในการควบคุมป้องกันโรค (Percieved Benefit and Cost)
- 4) การรับรู้ถึงอุปสรรคของการปฏิบัติในการป้องกันโรค (Percieved Barrier)

ลักษณะคำถาม เป็นคำถามปลายปิด แต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติต่อโรคเอดส์ของเจ้าหน้าที่สถานีนามัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยเจตคติ 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านความคิดเห็นและความเชื่อ
- 2) ด้านความรู้สึกลึก
- 3) ด้านแนวโน้มของพฤติกรรม

ลักษณะคำถาม เป็นคำถามปลายปิด แต่ละข้อมีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคเอดส์ของเจ้าหน้าที่สถานีนามัย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วัดพฤติกรรมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคเอดส์ใน 3 ด้าน คือ

- 1) ด้านการควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ วัดระดับการปฏิบัติเป็น ทุกครั้ง บ่อยครั้ง บางครั้ง น้อยครั้ง แทบไม่ได้ปฏิบัติเลย
- 2) ด้านการให้สุศึกษาและประชาสัมพันธ์ วัดระดับความครอบคลุมของการปฏิบัติงาน เป็น ทุกคน เป็นส่วนใหญ่ เป็นบางคน เป็นส่วนน้อยและแทบจะไม่ได้ปฏิบัติ

3) ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ วัดระดับความครอบคลุมของการปฏิบัติงานเป็น ทุกคน เป็นส่วนใหญ่ เป็นบางส่วน เป็นส่วนน้อย และแทบจะไม่ได้ปฏิบัติ

3.2.2 เกณฑ์ในการให้คะแนน

1) ข้อความที่เป็นการรับรู้ในทางที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นเจตคติในทางที่ถูกต้อง ให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเป็น	5	คะแนน
"	เห็นด้วย	"	4	คะแนน
"	ไม่แน่ใจ	"	3	คะแนน
"	ไม่เห็นด้วย	"	2	คะแนน
"	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	"	1	คะแนน

2) ข้อความที่เป็นการรับรู้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมและเป็นเจตคติในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่ควร ให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนนเป็น	1	คะแนน
"	เห็นด้วย	"	2	คะแนน
"	ไม่แน่ใจ	"	3	คะแนน
"	ไม่เห็นด้วย	"	4	คะแนน
"	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	"	5	คะแนน

3) ข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านการควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อวัดระดับการปฏิบัติ โดยให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ	ปฏิบัติทุกครั้ง	ให้คะแนนเป็น	5	คะแนน
"	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	"	4	คะแนน
"	ปฏิบัติบางครั้ง	"	3	คะแนน
"	ปฏิบัติน้อยครั้ง	"	2	คะแนน
"	แทบไม่ได้ปฏิบัติเลย	"	1	คะแนน

4) ข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติด้านการให้สุขศึกษาประชาสัมพันธ์ และการให้คำปรึกษา วัดระดับความครอบคลุมของการปฏิบัติงาน โดยให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ	ปฏิบัติทุกคน	ให้คะแนนเป็น	5	คะแนน
"	ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	"	4	คะแนน
"	ปฏิบัติบางครั้ง	"	3	คะแนน
"	ปฏิบัติน้อยคน	"	2	คะแนน
"	แทบไม่ได้ปฏิบัติเลย	"	1	คะแนน

3.2.3 การแปลความข้อมูล

1) ข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จากแบบสอบถาม การรับรู้ เจตคติ ต่อโรคเอดส์ในทางที่ถูกที่ควร มีเกณฑ์การแปลความดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการรับรู้ /มีเจตคติ ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการรับรู้ /มีเจตคติ ดี

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการรับรู้ /มีเจตคติ ดีปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการรับรู้ /มีเจตคติ ไม่ดี

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการรับรู้ /มีเจตคติ ไม่ดีมาก

2) ข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จากแบบสอบถาม การปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคเอดส์ในทางที่ถูกที่ควร มีเกณฑ์การแปลความดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติงาน มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงาน มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงาน ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงาน น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติงาน น้อยที่สุด

3) ข้อมูลที่วิเคราะห์จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านการรับรู้ เจตคติ กับ การปฏิบัติงาน มีเกณฑ์การแปลความดังนี้ (Garrett, 1962 อ้างถึงในวิญญา วิชาลาภณ์, 2531)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จาก .00 ถึง .20 มีความสัมพันธ์ ต่ำมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จาก .21 ถึง .40 มีความสัมพันธ์ ต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จาก .41 ถึง .70 มีความสัมพันธ์ สูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จาก .71 ถึง 1.00 มีความสัมพันธ์ สูงมาก

3.2.4 การพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) กำหนดเนื้อหาที่จะวัด จัดทำเป็นตารางโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อ หรือประเด็นที่สำคัญ แยกเป็นประเด็นย่อยหรือพฤติกรรมที่มุ่งวัด โดยกำหนดน้ำหนัก และสัดส่วนในแต่ละประเด็นให้เหมาะสม ภายใต้การควบคุม และให้ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตลอดจนความเหมาะสมของการใช้ถ้อยคำภาษา รายชื่อ ผู้เชี่ยวชาญปรากฏในภาคผนวก

3) แก้ไขปรับปรุง แล้วจึงนำไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่คล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เจ้าหน้าที่สถานีนามัย สังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 30 คน

6) นำผลมาวิเคราะห์หาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรหาสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามแต่ละตอนดังนี้ ตอนที่เกี่ยวกับการรับรู้ มีค่าความเที่ยง = .74 ตอนที่เกี่ยวกับเจตคติต่อโรคเอดส์ มีค่าความเที่ยง = .78 และตอนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน มีค่าความเที่ยง = .89 รวมทั้ง 3 ตอน มีค่าความเที่ยง .89

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการดังนี้

1. ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ถึงนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น พร้อมตัวอย่างแบบสอบถาม และรายชื่ออำเภอที่จะขอเก็บข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาต จำนวน 1 ชุด
2. ขอความร่วมมือสาธารณสุขอำเภอ และสาธารณสุขกิ่งอำเภอทุกแห่ง เพื่อขอให้ นักวิชาการประจำสำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุกแห่ง เป็นผู้ช่วยนักวิจัย
3. ประชุมชี้แจงผู้ช่วยวิจัยในการเก็บข้อมูล
4. ผู้ช่วยนักวิจัยได้เก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่สถานีนามัยที่ได้รับการสุ่ม ในวันประชุมประจำเดือน มิถุนายน 2539 ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้ครบตามจำนวนที่กำหนด คือ 251 คน คิดเป็นร้อยละ 100
5. ผู้ช่วยนักวิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของข้อมูลในแบบสอบถามทุกชุด ก่อนส่งมาให้ผู้วิจัย
6. ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วน ถูกต้องของข้อมูลก่อนบันทึกลงรหัสคอมพิวเตอร์ ซึ่งปรากฏว่าข้อมูลจากแบบสอบถามทุกชุดมีความครบถ้วน ถูกต้องสมบูรณ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS/PC* กำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ 0.05 โดยวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ เจตคติต่อโรคเอดส์ และการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่สถานีนามัย ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคเอดส์ ได้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ความสัมพันธ์ ระหว่างการรับรู้ เจตคติกับการปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรคเอดส์ของ เจ้าหน้าที่สถานีนามัย คำนวณโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอในบทที่ 4 ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป